

Vejledning til projektet

MOD EN NYTID

Kolofon

2025 - Viborg Museum

Tekst og idé

Line Vennerstrøm Annesen, Viborg Museum

Udgivelse

Udarbejdet af Viborg Museum i samarbejde med skoletjenesten På flugt og skoletjenesten Mythue tilknyttet Esbjerg Museum.

Kontakt

Sct. Mogens Gade 5

8800 Viborg

viborgmuseum.dk

Projekt

Sådan arbejder I projektorienteret med kildepakkerne

Kildepakkerne kan inddrages i et projektarbejde, hvor der arbejdes kildenært henimod videreformidling og et produkt.

Hvorfor arbejde projektorienteret?

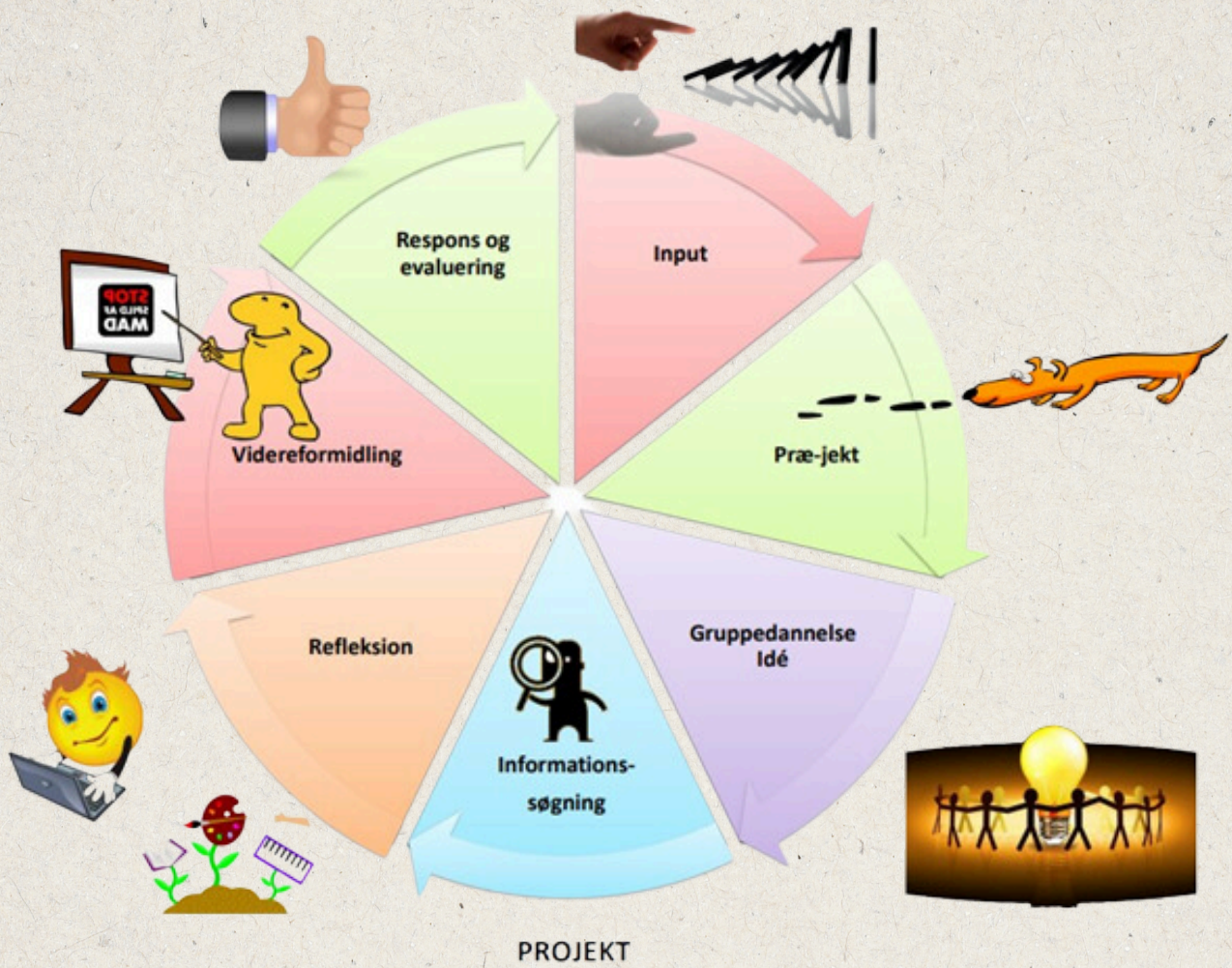
Den projektorienterede form, også kaldet projektbaseret læring (PBL), er med til at motivere eleverne. Projektarbejde motiverer eleverne af flere grunde:

- **Meningsfulde og praksisnære aktiviteter:** Når eleverne arbejder med projekter, oplever de, at deres læring er relevant for virkeligheden, hvilket gør det lettere for dem at forstå og huske stoffet
- **Valgfrihed og kreativitet:** Eleverne får mulighed for at træffe egne valg og arbejde kreativt med at udvikle løsninger og produkter. Denne frihed styrker deres engagement og ejerskab over processen.
- **Produktorienteret læring:** Fokus på at skabe konkrete resultater eller produkter giver eleverne en tydelig fornemmelse af, at deres indsats fører til noget håndgribeligt og brugbart, hvilket øger deres motivation.

Projektpædagogikken bygger blandt andet på teoretiske principper fra erfaringspædagogikken. John Dewey (1859-1952), som er en central figur inden for denne pædagogiske retning, fremhæver vigtigheden af, at eleverne deltager i meningsfulde og relevante aktiviteter. Sådanne aktiviteter giver dem mulighed for at anvende de begreber, de skal lære, i praksis. Det velkendte slogan "learning by doing" stammer fra Dewey.

Læs mere om projektarbejdsformen: emu.dk

Eksempel på projektmodel

Input

Denne fase handler om at give eleverne inputs, der opbygger basisviden, antænder nysgerrigheden og aktiverer den historiske empati. Det kan for eksempel være via dramaøvelser eller en øvelse som beskrevet herunder.

Vælg et foto fra perioden f.eks. fra arkiv.dk eller [Frihedsmuseets fotoarkiv](http://Frihedsmuseets.fotoarkiv), der fortæller en vigtig del af historien og appellerer til elevernes indføling.

Eksempler på temabilleder:

Pige, der bliver klippet i maj 1945 i Viborg (Frihedsmuseet), modstandsmænd i Viborg 5. maj 1945 (Frihedsmuseet) og tyske flygtningebørn i Kløverleiren ved Kolding (Frihedsmuseet).

Vis et temabillede ad gangen og lad eleverne svare på følgende individuelt:

1. Hvad foregår der på billedet? Giv et bud på hvem du ser, hvad der foregår der og hvornår ca. billedet er fra?
2. Vælg en af personerne på billedet. Hvad, tror du, personen tænker i dette øjeblik?

Saml op på klassen:

- Eleverne læser deres replik højt, og de andre elever skal prøve at gætte, hvem tanken tilhører.
- Gennemgang af hvem, hvad og hvornår.

Under inputfasen kan man desuden læse korte baggrundsartikler, høre podcasts eller se en dokumentar om emnet. På danmarkshistorien.dk finder du mere materiale til temaet.

Præjunkt

Præjunktfasen består af før projekt aktiviteter, som skal gøre eleverne i stand til at vælge, hvilket tema og dilemma de selv ønsker at arbejde med. Eleverne kan selv søge inspiration som hjemmearbejde, for eksempel ved at gå på biblioteket og søge på hjemmesiden [LINK](#). Hvis de får tid i klassen, skal denne del af fasen ikke vare meget mere end 30 minutter.

Lad eleverne snuse rundt på hjemmesiden i kilder, film og artikler, så de bliver klogere på, hvilke temaer og kildepakker de har mulighed for at arbejde med.

Gruppedannelse og idé

Eleverne inddeles i grupper efter interesse og skal formulere spørgsmål til deres projekt.

Lad eleverne vælge, hvilket tema og kildepakke, de ønsker at fordybe sig i. Eleverne skal nu læse baggrundsartiklen til det valgte fordybelsesområde samt orientere sig overordnet i kildepakken.

Herefter skal eleverne notere, hvilke spørgsmål og problemstillinger der kan stilles til kildepakken. De kan eventuelt finde inspiration i de dilemmaer, der præsenteres i kildepakkerne.

Eksempler på spørgsmål, eleverne kan stille:

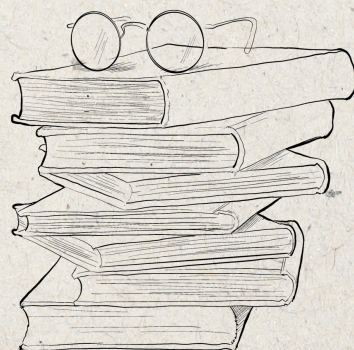
- Hvem møder vi i kildepakken?
- Hvornår foregår kildefortællingen?
- Hvordan er det foregået?
- Hvad er der af udfordringer?
- Hvilke forskellige perspektiver og holdninger kan man have i forhold til kildepakken?
- Hvorfor er denne kildepakke vigtig, og hvad kan den fortælle os om perioden eller emnet, vi undersøger?
- Hvordan kan det være at _____ når _____?

Til sidst skriver eleverne, hvad de ønsker at sætte som mål for deres arbejde, hvilken typeformidling og hvilket produkt, de vil arbejde frem mod at præsentere.

Informationssøgning

Eleverne skal nu blive klogere på deres kildepakke og forsøge at finde svar på deres spørgsmål og problemstilling. Kildepakkens forskellige dele nærstuderes og diskuteres i gruppen.

Det er en god idé at opfordre til at finde mere materiale om temaet. For eksempel kan eleverne gå på biblioteket og låne relevant faglitteratur eller søge viden på nettet.

Refleksion

I refleksionsfasen reflekterer eleverne over materialet i kildepakken og deres nye viden.

Spørgsmål, der kan hjælpe eleverne i gang med at reflektere:

- Kan man svare på de indledende spørgsmål fra gruppedannelses- og idéfasen?
- Er der opstået nye spørgsmål, som vi skal finde svar på?
- Hvordan kommer temaet i spil i kildepakken?
- Hvordan peger kildepakken på nutidige dilemmaer i vores samfund?
- Fra hvilke perspektiver kan man anskue kilden?

Videreformidling

I videreformidlingsfasen skal eleverne planlægge, skabe og fremvise den valgte problemstilling gennem et produkt.

Eleverne skal vælge en form til deres videreformidling. I kan aftale en overordnet form i klassen, som videreformidlingen skal passe ind i. Det kan for eksempel være, en fremlæggelse, en udstilling eller en messe, som forældre eller andre klasser besøger.

Et produkt kan være mange ting. På hjemmesiden *Mod en ny tid* finder I to eksempler på produkter samt en vejledning i, hvordan de produceres:

- Forumteater [LINK](#)
- Historisk lommereportage [LINK](#)

Spørgsmål, der kan hjælpe eleverne til at vælge formen på deres videreformidling:

- Hvilket produkt vælger I til jeres projekt?
- Hvad er det vigtigste at få videreformidlet om kildepakken?
- Hvilket perspektiv vælger I, og hvordan vil I tydeliggøre dette i jeres formidling?
- På hvilken måde kan historien bruges og formidles?
- Hvilke formidlingsformer foretrækker I selv?
- Hvordan formidler I både historisk korrekt og spændende?

Respons og evaluering

I evalueringsfasen er det vigtigt at skabe en proces, hvor eleverne reflekterer over deres arbejde og får konstruktiv feedback.

Lad eleverne give hinanden respons på tværs af grupper. Fokuser på både styrker og områder, hvor videreformidlingen og produktet kan forbedres.

Det er vigtigt, at eleverne også får feedback fra en lærer. Dette kan gøres skriftligt eller i en efterfølgende samtale. Giv feedback med fokus på elevernes evne til at arbejde kildenært, samarbejde og skabe et produkt, der formidler viden og refleksion.

Det er også vigtigt, at eleverne evaluerer deres egen læring og indsats. Lad eleverne reflektere skriftligt eller mundtligt over deres egen proces og læringsudbytte. Spørgsmål som "Hvad gik godt, og hvad kunne I gøre anderledes næste gang?" kan støtte refleksionen.

Historisk lommereportage

Producer en historisk lommereportage på fire til otte minutter, der gennem lyd og billeder kort præsenterer kildernes historie, dilemmaer og perspektiver fra efterkrigstiden.

Opgavekrav

- Forhold jer aktivt til det dilemma, som I synes, er det vigtigste at få fortalt om i den valgte kildepakke.
- Overvej jeres journalistiske vinkling. For eksempel: Forsøger I at forholde jer neutralt, eller er der et særlig budskab, I vil have frem? Hvem henvender I jer til?
- Optag videoen med en mobiltelefon.
- Skriv og indtal voice-over.
- Find passende musik.
- Rediger filmen sammen.

Hvad er en lommereportage?

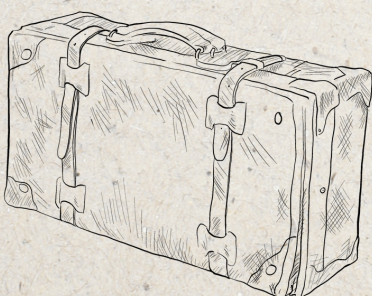
En lommereportage er en kort dokumentarisk film på tre til otte minutter, filmet med mobiltelefonen. Lommereportagen er en sammensmeltning af lommefilm og reportage og dokumentar. Lommereportagen er stramt komponeret og fokuserer på store temaer med et klart budskab. Disse film bruges til at sætte et emne i perspektiv.

Hvad er en reportage?

I en reportage tager journalisten publikum med ud i virkeligheden og fungerer som en observatør, der sanser og formidler indtrykkene med levende beskrivelser af steder og begivenheder.

Hvordan gør I?

I kan i jeres reportage vælge at "rejse tilbage" til efterkrigstiden for at lade historien og dilemmaerne udfolde sig "live". Eller journalisten kan opsøge steder, hvor begivenhederne fandt sted og for eksempel fortælle historien gennem interview med efterkommere og vidner til historien. I spiller rollerne som både journalist og personer i historien.

Hvad skal I bruge?

- Mobiltelefon -
- Computer til redigering -
- Storyboard -
- Eventuelt en ekstern mikrofon eller headset -
- Eventuelt en selfiestang -
- Eventuelle rekvisitter -

Forberedelser

Vigtige Overvejelser

I skal skabe en historisk reportage baseret på virkelige menneskers skæbner. Historien om efterkrigstiden er fortsat et sårbart emne. Overvej, hvordan I vil præsentere historien med respekt og forståelse. En god reportage skal røre os, være relevant, oplysende og respektfuld.

Storyboard

Brug maks. 30 minutter på denne del. Storyboardet hjælper jer med at planlægge og effektivisere optagelserne. Fokuser på komposition, lokationer, billedbeskæringer, kameravinkler og voice-over.

- Skal der være voice-over på et billede?
- Hvilke lokationer har I brug for?
- Hvornår bruger I totalbilleder, og hvornår zoomer I ind?

Notér stikord på storyboardet. Optagelserne behøver ikke at ske kronologisk, men kan tages efter lokation. Vær åben for spontane idéer under optagelserne.

Brug skabelonen til jeres storyboard.

Roller

Det er en god idé at lave aftaler fra starten, om hvem der har ansvaret for forskellige områder af filmproduktionen. Det er dog vigtigt at huske, at det er et teamwork!

Kun én kan redigere filmen ad gangen, men andre kan hjælpe med at finde baggrundsmusik og lave rulletekster.

- Hvem holder kameraet i hvilke scener?
- Hvem er instruktøren, der giver feedback?
- Hvem er journalist/reporter?
- Skal nogen interviewes, fx et ekspertvidne eller en efterkommer?
- Har I brug for talekort?
- Hvem redigerer filmen, og på hvilken computer?

Film

I er nu godt forberedt og skal i gang med at filme.

- Tænk over støjniveauet både visuelt og auditivt. "Ryd op" i baggrunden, undgå støj fra trafik og lignende og brug eventuelt en mikrofon for eksempel fra et headset.
- Brug forskellige billedbeskæringer: Supertotal giver et overblik, nærbilleder skaber intimitet. evt link: [Billedbeskæring](#).| [Filmcentralen](#)
- Bevægelse kan gøre filmen mere dynamisk. Men pas på rystelser. Hold gerne albuen tæt ind til kroppen.
- Vær undersøgende med kameraet og brug forskellige kameravinkler: Frø-, fugle- og normalperspektiv. Optag 12-15 forskellige scener.
- Hvordan kan lyset udnyttes bedst? Er der interessante skygger, der kan fremhæves? Brug eventuelt lamper som lyskilde, men undgå modlys, hvor lyset kommer bagfra
- Sørg for, at effekter understøtter historien og ikke dominerer.

Tip

Hvis I bevæger kameraet under optagelsen, er det en god idé at holde bevægelserne rolige for at undgå, at publikum har svært ved at fokusere. Sørg for at optage både totalbilleder, nærbilleder og de mellemstore skud.

Totalbillede

Nærbillede

Efterbehandling

Redigering

Brug et redigeringsprogram, I er fortrolige med.

SkoleTube har WeVideo med instruktionsvideoer. Andre gratis programmer inkluderer Canva, AVS4YOU, iMovie og MovieMaker.

Brug for hjælp?

På [Vejledning.I Smaap.dk](#) finder I vejledninger og flere tips og tricks til både filmoptagelse og redigering.

Navn

Storyboard

Introduktion (Cirka 2 min.)

Indstilling 0	Indstilling 1	Indstilling 2	Indstilling 3

Midten (Cirka 4 min.)

Indstilling 4	Indstilling 5	Indstilling 6	Indstilling 7

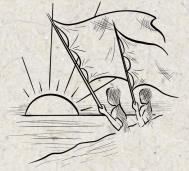
Indstilling 8	Indstilling 9	Indstilling 10	Indstilling 11

Afrundning (Cirka 2 min. - husk dilemma og perspektivering)

Indstilling 12	Indstilling 13	Indstilling 14	Indstilling 15

Navn

Storyboard - Ekstra side

Introduktion (Cirka 2 min.)

Indstilling 0	Indstilling 1	Indstilling 2	Indstilling 3

Midten (Cirka 4 min.)

Indstilling 4	Indstilling 5	Indstilling 6	Indstilling 7

Indstilling 8	Indstilling 9	Indstilling 10	Indstilling 11

Afrundning (Cirka 2 min. - husk dilemma og perspektivering)

Indstilling 12	Indstilling 13	Indstilling 14	Indstilling 15

Forumteater

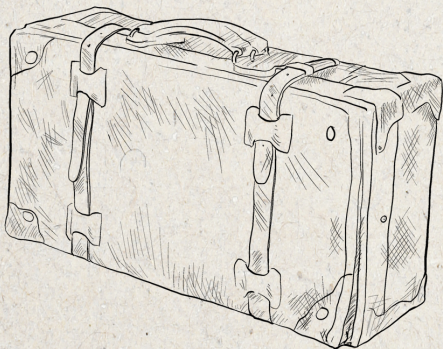
Producer et lille teaterstykke i genren forumteater på baggrund af en kildepakke, der involverer publikum og lægger op til debat og refleksion.

Opgavekrav

- Vælg vigtige scener fra kildepakken, som viser en konflikt eller et dilemma. Eksempler kan være en konfrontation mellem det offentlige system og modstandsfolk, tyske flygtninge eller dømte for landsforræderi.
- Skriv et kort manuskript til hver scene med fokus på en åbenlys konflikt. I kan også vælge at improvisere scener på baggrund af en fælles valgt konflikt fra kildepakken.
- Sørg for, at der er plads til interaktion og forslag fra publikum.
- Fordel rollerne i gruppen. Nogle af jer spiller scenerne, mens andre kan være publikum første gang.
- Udpeg en joker til at lede forestillingen.
- Øv scenerne, men vær klar til at improvisere baseret på publikums forslag

Hvad er forumteater?

Forumteater er en særlig type teater, hvor publikum kan være med til at bestemme, hvad der sker på scenen. Publikum kan stoppe scenerne, komme med forslag og endda spille rollerne selv. Det er en anderledes måde at udforske svære problemstillinger på og skabe forståelse for forskellige menneskers synspunkter. Forumteater kan hjælpe med at finde løsninger på sociale problemer og giver mulighed for at se tingene fra flere perspektiver.

Hvad skal I bruge?

- Eventuelt KORTE manuskripter, der præsenterer dilemmaet enkelt og klart.
- Eventuelt rekvisitter og kostumer.
- Eventuelt spørgsmålskort til jokeren.

Forberedelser

Vigtige overvejelser

I skal skabe en dramatisering baseret på virkelige menneskers skæbner. Historien om efterkrigstiden er fortsat et sårbart emne. Overvej hvordan I vil præsentere historien med respekt og forståelse. En god dramatisering skal røre os, være relevant, oplysende og respektfuld.

Forberedelse af scener

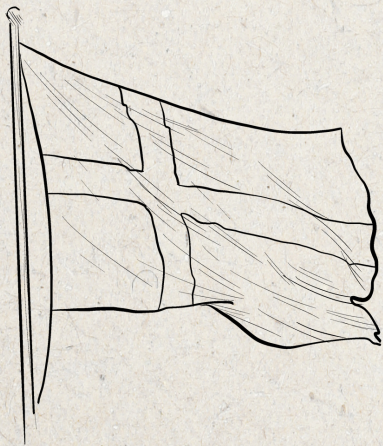
Brug maks. 30 minutter på denne del.

Hvis I nedskriver et manuskript, så husk at det skal hjælpe jer med at planlægge scenerne. Fokusér på konflikten i fortællingen, og hvordan I vil have rollerne til at fremstå, så publikum stadig kan hjælpe med at påvirke rollerne og scenen.

Roller og øvelse

Fordel rollerne i gruppen. Nogle af jer spiller scenerne, mens andre kan være publikum første gang.

Udpeg en joker til at lede forestillingen. Øv scenerne, men vær klar til at improvisere baseret på publikums forslag.

Jokerens rolle

Jokeren styrer forbindelsen mellem skuespillerne og publikum. Når noget sker på scenen, kan jokeren stoppe og spørge publikum, om de har nogle idéer til, hvordan scenen kan ændres, eller om nogen vil prøve en rolle. For eksempel kan jokeren spørge: Hvad skal personen hér gøre nu? Hvordan kunne personen hér handle anderledes, så der ikke opstod en konflikt? Jokeren hjælper med at holde diskussionen på sporet og sørger for, at alles meninger bliver hørt. Jokeren skal kunne finde på ting hurtigt og hjælpe både publikum og skuespillerne med at komme videre i processen.

Tips og gode råd

Jokeren

- Vær opmærksom på publikums reaktioner, og vær klar til at stoppe scenen, når nogen vil deltage.
- Stil spørgsmål for at hjælpe publikum med at tænke over, hvilke ændringer der kunne gøre en forskel i scenen.
- Hold en åben og inkluderende atmosfære, hvor alle føler sig velkomne til at bidrage.
- Sørg for, at diskussionen efter hver ændring er konstruktiv og fokuseret på at forstå de forskellige perspektiver.

Skuespillerne

- Forstå din rolle: Sørg for at have en klar forståelse af din karakters baggrund, motivation og perspektiv. Dette gør det lettere at reagere autentisk på publikums forslag.
- Vær åben for ændringer: Vær forberedt på at improvisere og tilpasse dig de ændringer, som publikum foreslår. Din fleksibilitet er vigtig for at holde forestillingen dynamisk.
- Hold karakteren troværdig: Selv når scenerne ændrer sig, skal du være tro mod din karakters oprindelige personlighed og motivation.
- Engager publikum: Opfordr publikum til at deltage ved at give dem blik og kropssprog, der viser, at deres bidrag er velkomne.
- Lyt aktivt: Vær opmærksom på, hvad dine medspillere og publikum siger, så du kan reagere hurtigt og relevant.

Samarbejd: Arbejd sammen med dine medspillere for at skabe en sammenhængende og engagerende forestilling. Støt hinanden under improvisationerne. Hav det sjovt: Forumteater er en lærerig og sjov oplevelse. Nyd processen og vær ikke bange for at lave fejl – det er en del af læringen og improvisationens charme.

Læs mere om forumteater her:

<https://www.nububupt.dk/forumteater/>

Gennemførelse af forestillingen

Forumteater

- Præsenter scenerne for klassen og fortæl hvor lang tid, der er sat af til forestillingen.
- Jokeren forklarer reglerne for publikum og opfordrer dem til at deltage.
- Spil først scenen en hel gang igennem.
- Start scenen igen, og lad nu publikum stoppe handlingen og foreslå ændringer.
- Diskutér de forskellige udfald og deres betydning efter hver ændring.

Klassedebat

Når I er færdige med jeres teaterforestilling kan I starte en klassedebat baseret på de dilemmaer og konflikter, der blev præsenteret i scenerne.

I kan forberede jer til klassedebatten ved at notere publikums forslag ved hver scene undervejs i forestillingen.

I kan også forberede en række spørgsmål til debatten på forhånd. Spørgsmålene skal skabe refleksion hos jeres klassekammerater og starte en diskussion af de sociale og historiske dilemmaer, I har fremvist i jeres forestilling.

Gennemførelse af klassedebatten

- Start med en kort opsummering af jeres forumteater og de temaer og dilemmaer, der blev præsenteret.
- Præsenter et eller to af de mest interessante spørgsmål, og inviter klassen til at dele deres tanker og meninger.
- Afslut debatten med en kort opsummering af de vigtigste pointer og refleksioner. Fokuser gerne på forbindelser mellem historiske begivenheder og nutidige problemstillinger.